

2026-03-26
S2026/00642**Socialdepartementet**Socialstyrelsen
106 30 Stockholm

Uppdrag till Socialstyrelsen att vidta åtgärder gällande tandvårdsreformerna

Regeringens beslut

Regeringen ger Socialstyrelsen i uppdrag att långsiktigt arbeta med frågor som hänförs till de två tandvårdsreformerna Ett förstärkt högkostnadsskydd för tandvård (prop. 2025/26:27) och Stärkt kontroll över tandvårdssektorn (prop. 2025/26:7).

I uppdraget ingår följande delar:

- Modernisera och utveckla Tandhälsoregistret. Här ingår att
 - genomföra en förstudie i syfte att vidareutveckla dagens tandhälsomått till munhälsomått för att bättre följa upp munhälsan i befolkningen,
 - efter genomförd förstudie lämna förslag på behövliga författningsändringar för att säkerställa att myndigheten kan behandla nödvändiga uppgifter i tandhälsoregistret,
 - vid behov justera relevanta föreskrifter,
 - säkerställa att tandhälsoregistret innehåller aktuella, valida och heltäckande data för alla patientgrupper som ingår i registret, och
 - utveckla tekniska lösningar för dataöverföring från vårdgivarnas journalsystem i enlighet med kriterier för Nationell Digital Infrastruktur (NDI) och det europeiska hälsodataområdet (EHDS) samt säkerställa att data från både privat och offentlig tandvård är fullt jämförbara och har hög täckningsgrad.
- Revidera och uppdatera de nationella rekommendationerna för tandvård, bl.a. avseende materialval vid behandling.

- Se över tillstånd eller medicinska diagnoser som berättigar till särskilt tandvårdsbidrag (STB) och lämna förslag på förordningsändringar som bättre inkluderar de som bör vara berättigade till STB för förebyggande tandvårdsbehandling samt inleda det kompletterande arbetet gällande föreskrifter.
- Lämna ut uppgifter till Försäkringskassan på begäran och utifrån Försäkringskassans tidsplan möjliggöra att myndigheten i stället kan ansluta till det tekniska gränssnittet för uppgiftsutlämning från Socialstyrelsens register över legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal.
- Stödja tandvården med tydlig vägledning vid delegering, bl.a. som en förutsättning för ersättning enligt lagen (2008:145) om statligt tandvårdsstöd.

Socialstyrelsen ska när uppdraget utförs löpande föra dialog med och inhämta synpunkter från Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket, Försäkringskassan, E-hälsomyndigheten, Statens beredning för medicinsk och social utvärdering, Läkemedelsverket, Inspektionen för vård och omsorg, lärosäten med tillstånd att utfärda tandhygienistexamen, tandteknikerexamen samt tandläkarexamen och andra berörda myndigheter, Sveriges Kommuner och Regioner, aktörer och organisationer, såsom professionsföreträdare inom tandvård. Inom ramen för arbetet med de nationella riktlinjerna ska Socialstyrelsen samarbeta och föra dialog med Läkemedelsverket och Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket samt andra berörda myndigheter.

Socialstyrelsen ska löpande informera Regeringskansliet (Socialdepartementet) om hur arbetet med uppdraget fortskrider.

Socialstyrelsen ska senast den 29 januari 2027 lämna en delredovisning av uppdraget till Regeringskansliet (Socialdepartementet). Delredovisningen ska bl.a. innehålla en redovisning av förstudien för att myndigheten ska kunna gå vidare med att vidareutveckla munhälsomåttan samt en redovisning av vilka som bör vara berättigade till STB.

Socialstyrelsen ska därefter årligen senast den 15 november lämna delredovisningar av uppdraget till Regeringskansliet (Socialdepartementet).

Socialstyrelsen ska senast den 31 januari 2029 lämna en slutredovisning av uppdraget till Regeringskansliet (Socialdepartementet).

För uppdraget får Socialstyrelsen under 2026 använda 5 000 000 kronor som ska redovisas mot det under utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg för budgetåret 2026 uppförda anslaget 1:6 Bidrag till folkhälsa och sjukvård, anslagsposten 1 Ökad kontroll över tandvårdssektorn – del till SoS

För uppdraget får Socialstyrelsen under 2026 också använda 3 800 000 kronor som ska redovisas mot det under utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg för budgetåret 2026 uppförda anslaget 1:6 Bidrag till folkhälsa och sjukvård, anslagsposten 9 Högkostnads skydd tandvård uppföljning m.m. Medlen betalas ut engångsvis efter rekvisition till Kammarkollegiet senast den 1 december 2026.

Medel som inte har använts för avsett ändamål ska återbetalas senast den 31 mars 2027 till Kammarkollegiet. Vid samma tidpunkt ska en ekonomisk redovisning av använda medel lämnas till Kammarkollegiet.

Redovisning, rekvisition och återbetalning ska hänvisa till diarienumret för detta beslut.

Ärendet

Tandhälsoregistret som upprättades 2008 innehåller uppgifter på individnivå, dels tandhälsomått kvarvarande och intakta tänder, dels uppgifter om slutförd tandvård inom statligt tandvårdsstöd. Tandhälsoregistret innehåller även uppgifter om utförd tandvård inom regionernas tandvårdsstöd för patienter med särskilda behov avseende nödvändig tandvård och tandvård på grund av en långvarig sjukdom eller funktionsnedsättning. Registrets uppgifter ligger till grund för Socialstyrelsens rapporter och uppföljningar om nuläge och utveckling av befolkningens tandhälsa. Tandhälsoregistret fyller därmed en viktig funktion som underlag för forskning om och statistik över hur tandhälsan i Sverige har utvecklats över tid. I prop. 2025/26:27 bedömer regeringen att tandhälsomått bör utvecklas för att bättre mäta den aktuella munhälsan hos befolkningen än dagens mått intakta och kvarvarande tänder. Det finns skäl att i måtten ta hänsyn till hela munhälsan och inte endast en bedömning av tänderna, såsom förmågan att tugga. På sikt är munhälsomått ett bättre begrepp än tandhälsomått.

Definitionen av vad som inom statligt tandvårdsstöd är ersättningsberättigande tandvård ska grundas på vetenskap och beprövad erfarenhet och strävan bör vara att reglerna ska bygga på evidensbaserad tandvård.

Detta betyder enligt propositionen Statligt tandvårdsstöd (prop. 2007/08:49 s. 84) att Socialstyrelsens ansvar för att utveckla heltäckande nationella riktlinjer för att definiera tandvård förenlig med vetenskap och beprövad erfarenhet är av central betydelse. Dagens nationella riktlinjer är ett stöd för prioriteringar och vägledning inom tandvården, främst vid val av behandlingsmetoder men även vilka material som är tillförlitliga i specifika kliniska situationer. Riktlinjerna utgör ett stöd för såväl behandlare och beslutsfattare på olika nivåer som ett stöd för Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket i att utforma regelverket för statligt tandvårdsstöd.

Vuxna är inom statligt tandvårdsstöd berättigade till allmänt tandvårdsbidrag (ATB) och högkostnadsskydd, allmän tandvårdsersättning. År 2013 tillfördes ett särskilt tandvårdsbidrag (STB) för förebyggande tandvård till patientgrupper som på grund av sjukdom eller funktionsnedsättning riskerar att få försämrad tandhälsa och stora tandvårdsbehov vilka kan förhindras eller minskas genom förebyggande tandvård. STB har sedan 2026 höjts till 1 000 kronor i halvåret samtidigt som ett förstärkt högkostnadsskydd, särskild tandvårdsersättning, införts vilket i den första etappen omfattar patienter 67 år och äldre i behov av tandvårdsbehandling. Socialstyrelsen har i rapporten Utvärdering av tandvårdsstöd som regleras genom tandvårdsförordningen (1998:1338) och det statliga särskilda tandvårdsbidraget från 2018 bl.a. konstaterat att förfarandet kring läkarintyg för STB beskrivs som svårt både av personal och av Försäkringskassan och att det fanns ett begränsat vetenskapligt underlag för de undersökta sjukdomar och tillstånd som ingår. Detta kan innebära att patienter som egentligen har rätt att erhålla STB ändå riskerar att inte nås av det.

Socialstyrelsen meddelar i dag föreskrifter (HSLF-FS 2025:51) om behörighet att utföra vissa arbetsuppgifter inom tandvården samt har publicerat ett vägledande meddelandeblad (nr 16/2025) om nya bestämmelser om arbetsuppgifter och delegering i tandvården.

Av propositionen Stärkt kontroll över tandvårdssektorn (2025/26:7) och lagen (2008:145) om statligt tandvårdsstöd framgår att det som huvudregel krävs att behandlingen har utförts av en legitimerad tandläkare eller tandhygienist som har adekvat behörighet att utföra tandvårdsåtgärder. Utöver legitimerade behandlare kan ersättning lämnas för tandvårdsåtgärder som utförts av annan personal efter delegation enligt 6 kap. 3 § patientsäkerhetslagen (2010:659).

Närmare om uppdraget

Ett syfte med uppdraget är att utveckla Tandhälsoregistret. Ett utökat innehåll och en moderniserad struktur i Tandhälsoregistret ger nya och bättre förutsättningar för forskning, statistik, analys och uppföljning, vilket lyfts i bl.a. propositionen Ett förstärkt högkostnadsskydd för tandvård (prop. 2025/26:27).

Inom ramen för uppdraget att utveckla Tandhälsoregistret ska Socialstyrelsen först genomföra en förstudie och därefter vidareutveckla dagens tandhälsomått för att genom munhälsomått bättre följa upp munhälsan i befolkningen. Det är en fördel om måtten även kan användas i andra sammanhang såsom vid riktad tillsyn. I uppdraget ska strävan vara att inte öka administrationen för vårdgivarna, utan i stället fokusera på tekniska lösningar för frekvent och automatiserad dataöverföring från vårdgivarnas journalsystem. Detta i likhet med data om hur kvarvarande och intakta tänder i dag överförs från vårdgivaren via Försäkringskassan med automatik.

Socialstyrelsen ska förbättra förutsättningarna för att data i Tandhälsoregistret är komplett, korrekt och strukturerad för alla patientgrupper som ingår i registret.

Med anledning av den snabba tekniska utvecklingen inom tandvården vad gäller såväl materialval som behandlingsmetoder behöver Socialstyrelsen mer löpande revidera och vid behov uppdatera behövliga delar av de nationella riktlinjerna. Som ett led i detta arbete behöver rekommendationer avseende materialval vid behandling utvecklas.

Socialstyrelsen ska se över samt lämna förslag på förordningsändringar som bättre inkluderar de tillstånd eller medicinska diagnoser som bör vara berättigade till STB för subvention av förebyggande tandvårdsåtgärder. Översynen får gärna innebära förenklingar men ska samtidigt möjliggöra att aktuell medicinsk vetenskap och beprövad erfarenhet tas omhand. I arbetet ingår även att förbereda ändringar av Socialstyrelsens föreskrifter (SOSFS 2012:16) om särskilt tandvårdsbidrag samt om möjligt underlätta den administrativa hanteringen vid bedömning av tillhörighet. Genom detta skulle fler som är berättigade till det särskilda tandvårdsbidraget kunna nå av det.

Socialstyrelsen ska på begäran av Försäkringskassan lämna uppgifter om legitimerad personal för att möjliggöra kontroll över att vårdgivaren uppfyller i lagen om statligt tandvårdsstöd ställda krav på behörighet. Socialstyrelsen ska därför vid behov utveckla infrastrukturen för att Försäkringskassan ska kunna ansluta till det tekniska gränssnittet för sådan uppgiftsutlämning när Försäkringskassans nya IT-system tagits fram.

Socialstyrelsen ska inom ramen för uppdraget ta fram tydliga principer för tandvården, föreskrifter eller kunskapsstöd, där det klargörs hur delegering formellt ska utföras och när delegering kan användas, bl.a. som en förutsättning för ersättning enligt lagen om statligt tandvårdsstöd men även vid tillsyn av utförd tandvård.

Regeringen beräknar att avsätta medel för uppdraget för åren 2027 och 2028 under förutsättning att riksdagen anvisat medel för det aktuella anslaget.

På regeringens vägnar

Jakob Forssmed

Vilma Jacobson

Kopia till

Finansdepartementet/BA

Regeringskansliets förvaltningsavdelning/EKA

Försäkringskassan

Göteborgs universitet

Högskolan Kristianstad

Inspektionen för vård och omsorg

Kammarkollegiet

Karlstad universitet

Karolinska institutet

Läkemedelsverket

Malmö universitet

Statens beredning för medicinsk och social utvärdering

Stiftelsen Högskolan i Jönköping

Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket

Umeå universitet